

Тхьаклушынэ Аслъан тыфэгущо

Непэ, щылэ мазэм и 13-м, Тхьаклушынэ Аслъан республикэм пэцэныгъэ зыдызэрихьэрэр илээси 8 хуыгъэ. 2007-рэ илээсим щылэ мазэм и 13-р ары Адыгеим и Президенткыдэ Иэнатлэм зэрэлухьэрэм фэгъэхьыгъэ юфтыабзэр зыщылагъэр. 2011-рэ илээсим тыгъэгъазэм ыкӀэхэм адэжъ Урысыем и Президент республикэм и Лышхъэ ИэнатлэкӀэ ащ икандидатурэ кыгъэлъэгъогагъ ыкӀи Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатмэ ащ кыдырагъэштэгъагъ.

2011-рэ илээсим щылэ мазэм и 13-м Тхьаклушынэ Аслъан ятӀонэрэу Адыгеим и Лышхъэу агъэнэфагъ. Адыгэ Республикэм и Лышхъэу Тхьаклушынэ Аслъан пэцэныгъэ зыщызэрихьэгъэ уахътэм кыкӀоцӀ тиреспубликэ зэхъокыныгъэшлӀхэр кышхыгъгъэх — бюджетым фэдицкӀэ хэхъуагъ, сомэ миллиарди 100-м ехурэ инвестициехэр ащ кыӀэкӀэхьагъэх, социальнэ псэуальэхэр, кӀэлэцыкӀу ыгъыпӀакӀэхэр, фельдшер-мамыку ӀэзапӀэхэр, еджапӀэхэр, спорт джэгупӀэхэр агъэпсыгъэх, ӀофшӀанмыгъотыныгъэр кыӀыхыгъ.

Мы мафэм фэшӀ Тхьаклушынэ Аслъан тыфэгущо, ыкӀуачӀэ изэу джыри бэрэ Ӏоф ышӀэнэу, хэхъоныгъаӀэхэр ышӀынхэу тыфӀэлао!

НЕПЭ КЪЫХЭТЫУТЫХЭРЭМ АЩЫЩХЭР:

Я 4-рэ нэкӀубгъор

Хымэ хэгъэгум ит адыгэ чылэм ищыӀакӀ.

Я 5-рэ нэкӀубгъор

СурэтышӀу Къат Теуцожь Тыркуем кыри-тхыкӀыгъэм ищы пычыгъу.

Я 6-рэ нэкӀубгъор

Теуцожь районымкӀэ КъунчыкӀохьаблэ ищысэурэ Гъыш Шумафэу зэрыс районым имызакъоу, Адыгеим ичӀыпӀабэм ищызӀгъашӀэрэм ехы-лагъэр.

Щылэ мазэм и 12-р — Урысые Федерацием ипрокуратурэ иӀофышӀэхэм я Маф

Адыгэ Республикэм ипрокуратурэ икӀулыкъухэм яӀофышӀэхэу ыкӀи яветеранхэу лъытэныгъэ зыфэтшӀыхэрэр!

Шъуисэнэхьат епхыгъэ мэфӀакӀым фэшӀ гуфӀэбэныгъэ хэлъэу тышӀуфэгущо!

ШъуиӀофшӀэн цӀэлгъэ инрэ шӀэныгъэрэ ищыкӀагъэх. Прокуратурэм икӀулыкъухэр ятарихъэу илээс 300-м ехуыгъэм тикъэралыгъо ицыхъэшӀэгъу пытапӀэу щытых, правовой обществэм игъэпсын кызыщегъагъэм кышхыублагъэу цыфым ифитыныгъэхэмрэ ишхъафитыныгъэрэ къаухъумэх.

Непи шъуикӀулыкъу пшӀэрылӀхэр дэгъоу жъугъэцӀакӀэхэзэ, хабзэр зыукъохэрэм бэныгъэ лъэш яшӀошӀылӀэ, Урысые къэралыгъом игъэпытэн шъуилахъ хэшӀошӀыхъэ, демократие зэхъокыныгъэхэм ягъогукӀэ гъэхъэгъэшлӀхэм хэгъэгур афӀкӀоным пае шъуфӀэлъэкӀыштыр зӀкӀэ шӀошӀэ.

Адыгэ Республикэм ипрокуратурэ икӀулыкъухэм яӀофышӀэхэм хэбзэшлӀхэр лъагъэкӀуатэхэзэ, яӀэпӀэсэныгъэ кызыфагъэфедзэ, хэбзэгъэуцугъэу щылӀхэр гъэпытэгъэнхэм анаӀ тырагъэтызэ, Адыгэ Республикэмрэ зэдытие Хэгъэгущоу Урысые Федерациемрэ джыри нахъ зэтегъэлпсыхъагъэ хъунхэм акӀуачӀэ зэрэфагъэӀорышӀэштытмэ тичыхъэ телъ.

Ныбджэгъу лъапӀэхэр, зӀкӀэми тышӀуфӀэлъао псауныгъэ пытэ шъуиӀэнэу, шъуисэнэхьаткӀэ гъэхъэгъаӀэхэр шъушӀынхэу!

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу ТХЪАКӀУШЫНЭ АСЛЪАН

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ

ШӀухъафтынхэр афашыгъэх

Хабзэ зэрэхъугъэу, кӀэлэцыкӀу ибэхэр зыщыагы унэхэм, еджэпӀэ-интернатхэм ыкӀи хушхъафыкӀыгъэ шхъэегъэзыпӀэ унэхэм ачӀэс кӀэлэцыкӀу хэм Адыгэ Республикэм ихыкумхэм яшӀухъафтынхэр аӀкӀагъахъэх.

Адыгэ Республикэм и АпшӀэр хыкум и Тхьаматэу Трэхъо Аслъан игукъэкӀыкӀэ илээс 14-м ехуыгъэу ыпшӀэкӀэ зигугъу къэтшыгъэ кӀэлэцыкӀу унэхэм ашӀагыгъэх адэжъ хыкум иӀофышӀэхэр еблагъэх, шӀухъафтынхэр афашых. Илээсим икӀэуххэр зэфахысыжыыхэзэ, Адыгеим ихыкумышӀ-

хэм я Совет хэтхэр кӀэлэцыкӀу ибэхэм ыкӀи зянэ-зятэхэр зышхъащымытыжхэм ӀэпылӀэгъу зэрафэхъуштытэ шӀыкӀэм тегушылӀэх.

Ащ ишыхъат илээсыкӀэр кымыхъэзэ республикэм ихыкумышӀхэм кӀэлэцыкӀу нэбгыри

(ИкӀэух я 2-рэ нэкӀуб. ит).

ЯшӀэжъ агъэлъэпӀагъ

Щылэ мазэм и 2-р зэо зэфӀэшхъафхэм ахӀкӀодэгъэ дзӀкӀолӀхэм яшӀэжъ мафэу Адыгэ Республикэм шыхагъэунэфыкӀы. Ащ кыдыхъэлъытагъэу я 131-рэ мотострелковэ бригадэм идзӀкӀолӀхэу ЧӀчэн Республикэм шыкӀогъэ заом зыпсэ шызыгъэтӀы-лгыгъэхэм къафызӀуахыгъэ саугъэтым дэжъ мы мафэхэм шӀэжъ зэхыхъэ шыкӀуагъ.

Ащ къӀкӀолӀэгъагъэх мы бригадэм иветеранхэр, заом хӀкӀодагъэхэм ялахылхэр ыкӀи яблагъэхэр, Адыгеим игъэцӀэкӀо ыкӀи хэбзэгъэуцу кӀулыкъухэм япашӀэхэр, Краснодар краим кыкӀыгъэ лӀыкӀо купыр, динлӀэхэр, нэмыкӀхэр.

ШӀэжъ зэхыхъэм ипӀэблэ зэо зэпӀэуцужхэм ахӀкӀодагъэхэм ацӀэ-альэкъуацӀэхэр кышхыра-луагъэх, ахэм лыхъужыныгъэу зэрахъагъэр агъӀэлапӀэзэ, шхъащэ афашыгъ.

Зиунэ, зигупсэхэм адэжъ кӀэзымыгъэзэжыгъэ дзӀкӀолӀхэу заохэм ахӀкӀодагъэхэм цыф лъэпкӀэ зэфӀэшхъафхэм ялӀыкӀохэр ахэтых. Ащ джыри зэ кӀегъэлъагъо Урысыер лъэпкӀэ зэфӀэшхъафыбэ зэрыс къэралыгъоу зэрэщытыр, ищыкӀагъэ хъумэ, ар кыухъумэным нэбгырэ пӀэпчэ зэрэфэхъазырыр. АрӀэуцӀэу щытыгъ, щыт ыкӀи тапӀкӀи щытышт — джары гупшысэ шхъаӀэу Ӏофтыабзэм уигъэшӀырэр.

АР-м и Лышхъэу Тхьаклушынэ Аслъан, республикэм игъэцӀэкӀо хэбзэ кӀулыкъухэм ацӀэкӀэ шӀэжъ зэхыхъэм къӀкӀолагъэхэм закыфигъэзагъ АР-м и Лышхъэрэ министр-

хэм я Кабинетрэ я Административэ ипашӀэу Владислав Федоровым. ЧӀчэн Республикэм щыпсэурэ цыфхэм ярэхъатныгъэ, къэралыгъом изыкӀыныгъэ афӀбэнэгъэ ыкӀи зыпсэ зыгъэтӀылыгъэ дзӀкӀолӀхэу я 131-рэ бригадэм хэтыгъэхэм лыхъужыныгъэу зэрахъагъэр хэти зэрэщымыгъупшӀэщтыр ащ кылуагъ.

— Ящылэныгъэ, апсэ ямыблӀэхъэу тирэхъатныгъэ, тимамырныгъэ кӀэзыухъумэгъэ дзӀкӀолӀхэм, къэралыгъом къафигъэуцугъэ пшӀэрылӀыр шӀокӀ имыӀэу зыгъэцӀагъэхэм щытхур адэжъ, — кылуагъ В. Федоровым. — ТидзӀкӀолӀхэр тыдэрэ чыпӀэ щылӀэхэми, сабийхэр ыкӀи бзылфыгъэхэр, ӀэпылӀэгъу зыщыкӀэгъэ цыфхэр къаухъумэнхэм анаӀэ тырагъэты. Зэо зэфӀэшхъафхэм ахӀэлэжыагъэхэм лыхъужыныгъэу зэрахъагъэр хэти щыгъупшӀэштӀ, хӀкӀодагъэхэр егъэшӀэрэ шӀэжъэу тыгу илгыштых.

ИлӀэс 20-кӀэ узӀкӀэлэбэжмэ, тикъэралыгъо изыкӀыныгъэ зыукъо зышӀоигъо кӀуачӀэхэм тидзӀкӀолӀхэр зэрапӀэуцужыгъэхэр, ЧӀчэнным щыпсэурэ

цыфхэм яконституционнэ фитыныгъэхэр кызыраухъумагъэр нэужым кӀэгущылагъэхэм кыхагъэщыгъ, заом хӀкӀодагъэхэм шхъащэ афашыгъ. ДзӀкӀолӀхэр зыпӀугъэ ны-тыхэм гущылэ дэхабэ къафалагъ.

ШӀэжъ зэхыхъэм джащ фэдэу кышхыгущылагъэх АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир Нарожнэр, Мыекъопэ къэлэ административэ ипашӀэ игуадзэу Сергей Стельмах, дзӀкӀолӀ ныхэм я Союз итхьаматэу Любовь Мелиховар, нэмыкӀхэри.

ШӀэжъ зэхыхъэм къӀкӀолӀгъэ хӀэкӀэ лъапӀэхэм ащыщыгъ генерал-лейтенантэу Константин Пуликовскэр. Ащ икӀалэу, капитанэу, Лыхъужыныгъэм иорден икавалерэу Алексей Пуликовскэр ЧӀчэнным шыкӀогъэ заом хӀкӀодагъ.

— Къэралыгъом къафигъэуцугъэ пшӀэрылӀыр агъэцӀэкӀэ зыпсэ зыгъэтӀылыгъэ дзӀкӀолӀхэр зэрэшхымыгъупшӀэхэрэм, ахэм яшӀэжъ зэрэжыгъэлъапӀэрэм апае инэу сышӀуфӀэраз. Мы кӀалэхэр кытӀкӀэхъухэрэ лӀэужжхэмкӀэ щысэтэхыпӀэу щэрэтых, — кылуагъ К. Пуликовскэм кӀэзэрэугъоигъэхэм закыфигъазэзэ.

Зэо зэфӀэшхъафхэм ахӀкӀодэгъэ дзӀкӀолӀхэм яшӀэжъ агъэлъапӀэзэ, зэхыхъэм къӀкӀолагъэхэр зы такыкӀэр ахэм афэшхыгъагъэх, шхончхэмкӀэ дэоягъэх, саугъэтым кӀэгъагъэхэр кӀэралъхъагъэх.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

ШъумэфэкIкIэ сышъуфэгущо!

КъэбарлътыгъэIэс амалхэм ялофышIэху лътытэныгъэ зыфэсшIыхэрэр!

Шъуисэнэхъат епхыгъэ мэфэкIым — урысые печатым и Мафэ фэшI сыгу къызделэу сышъуфэгущо!

Къэбархэр обществэм лъызыгъэIэсынэу зипшъэрылпхэр, къэралыгъом, обществэм, нэбгырэ пэпчъ хэхъоныгъэ языгъэшIырэ социальнэ шIуагъэхэм, цыфыгъэрэ гуIкIэгурэ ахэлъыным къафаджэхэрэр непэрэ мэфэкIым зэрехых. Шъуащыц пэпчъ лъэныкъо пстэуми ащыгъозэн зэрэфаем имызакъоу, республикэм, хэгъэгум, дунаим къащыхъурэ хъугъэ-шIагъэхэми осэ тэрэз аритышъунэу щытын фае.

Псауныгъэ пытэ, щылэкIэ-псэукIэ дэгъу шъуилэнэу, творческэ хэбзэшIухэр лъыжхъугъэкIотэнхэу, пшъэдэкIыжышхо зыпылп журналист IофшIэным тапэкIи гъэхъагъэхэр сышъушIынхэу шъуфэсэло!

АР-м лъэпкъ IофхэмкIэ, Iэкиб къэралхэм ащыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет итхьаматэу ШЪХЪЭЛЭХЪО Аскэр

ШIухъафтынхэр афашIыгъэх

(ИкIэух).

191-мэ шIухъафтынхэр зерафашIыгъэхэр. IэшIу-лушIухэм, джэголъэ зэфэшъхьафхэм ямызакъоу, кIэлэцIыкIу унэхэм яматериальнэ базэ изетегъэпсыхъанкIи ящыкIэгъэщт техникэр арагъэгъотых.

Адыгэ республикэ коррекционнэ еджэпIэ-интернатым, кIэлэцIыкIу ибэхэр ыкIи зянэ-зятэхэр зышъхьащымытыж кIэлэцIыкIухэр зыщалыг республикэ еджапIэм ачIэсхэм ИлъэсыкIэмкIэ афэгущуагъэх. Джащ фэдэу Адыгэ республикэ кIэлэцIыкIу Унэу Мыекъуапэ дэтым ыкIи кIэлэцIыкIухэмрэ Iэтэхъохэмрэ зычIэсхэ республикэ социальнэ шъхъегъэзыпIэу «Онджэкъ» зыфилоу поселкэу Каменноостскэм дэтым ащылагъэх АР-м и Апшъэрэ Хьыкум и Тхьаматэ игуадзэу О. Кулинченкэр ыкIи Хьыкум департаментым и Гъэ-

лорышIапIэу АР-м щылэм ипащэу Ю. Хьакъуир. КIэлэцIыкIу ибэхэм ягумэкIыгъохэр зэрагъэшIаг. Учреждением изетегъэпсыхъанкIэ ищыкIагъэхэм защагъэгъозэнымкIэ мыщ фэдэ зэлукIэгъу-зэдэгущылэгъухэм яшIуагъэ къызэрэкIорэм щеч хэлъэп. КIэлэцIыкIухэм зызыщагъэпсэфырэ унэр ыкIи япси-хикэ зыщызэтырагъэуцожьырэ хэушъхьафыкIыгъэ унэхэр хьыкумым илофышIэхэм къаплъыхьагъэх, нэужым кIэлэцIыкIухэм къагъэхъазырыгъэ концертым ягуапэу еплъыгъэх. Непэ зэкIэмкIи мыщ кIэлэцIыкIу ибэ 25-рэ чIэс. Ахэм аныбж зэфэшъхьафы ыкIи хэушъхьафыкIыгъэ программэмкIэ рагъаджэх. АщкIэ зэкIэ амалхэр алэкIэлъых. АР-м и Апшъэрэ Хьыкум зэхихэрэ шIушIэ Iофтхьабзэр мыхэмкIэ IэпыIэгъушлоу щыт.

Мыщ фэдэ шIушIэ Iофтхьа-

Адыгеимрэ Краснодар краимрэ ащыпсэурэ быслъымэнхэм террористическэ актхэр зезыхъэхэрэр аумысых

Адыгеимрэ Краснодар краимрэ ащыпсэурэ быслъымэнхэм я ДиндэлэжъапIэ Париж щызэрахъэгъэ терактым хэкIодагъэхэм ялахьылхэм афэтхъаусыхагъ, бзэджашIэхэм язекIуакIэ ыумысыгъ.

ЮГА.ру къызэритыгъэмкIэ, щылэ мазэм и 7-м ипчэдыж исламист нэбгырищмэ француз журналэу «Charlie Hebdo» зыфилорэм иредакцияе терактэу щызэрахъагъэм журналисти 10-рэ полицейски 2-рэ хэкIодагъ. Пегъымбарэу Мухьамэд икарикатурэ журналым ыкIышъо зэрэтырашIыхъагъагъэм пае джарэуштэу ахэр зекIуагъэхэу алытагъ.

Адыгеимрэ Краснодар краимрэ ямуфтиеу Къэрдэнэ Аскэрбый зэрэхигъэунэфыкIыгъэмкIэ, республикэмрэ краимрэ ащыпсэурэ быслъымэнхэм сьд фэдэрэ терроризми, экстремизми, лъэпкъ зэхэдзи аумысы, ахэмрэ ислам динымрэ зыкIи зэгухъэхэрэп.

«Журналэу «Charlie Hebdo» зыфилорэм иредакцияе террористическэ акт зэрэщызэрахъагъэр лъэшэу тэумысы. Терроризмэми, ислам диным кыпкырыкIэу алозэ нэмыкI бзэджашIагъэхэр зэрэзэрахъэхэрэми адедгъаштэрэп. Сьд фэдэрэ дини цыф аукIыным кыфэдэжэн ылъэкIыштэп, ис-

лам диным ыгъэлапIэхэрэри амыушъхьакIу тшIоигъу», — кыIуагъ Къэрдэнэ Аскэрбый.

Ащ зэрипътэремкIэ, Адыгеим ихэбзэ Iэшъхэтетхэми, иобщественнэ организациехэми, идин IофышIэхэми цыфхэм азыфагу зэгурьIоныгъэрэ щэлагъэрэ илътынхэм анаIэ тырагъэты. Адыгеимрэ Краснодар краимрэ яIимамхэм апае Мыекъуапэ имэщыт мэзищым зэ лекциехэр щызэхъащэх. Дин фэло-фашIэхэр зы шапхъэхэм атэтэу зэшIуахынхэм ДиндэлэжъапIэм ыналэ тырегъэты. Адыгэ хабзэм кыпкырыкIыхэзэ быслъымэнхэр зэрэзеклонхэ фаем епхыгъэ Iофыгъохэм ахэплъэх. Щылэ мазэм ыкIэхэм адэжэ Iимамхэмрэ ефэндхэмрэ язичэзыу егъэдэжгъу щылэшт.

РЕДАКЦИЕМ КЪАТХЫРЭ ПИСЬМЭХЭР

Сафэраз, тхьаегъэпсэух

Сипсауныгъэ изытет сигъэгумэкIэу, IэпыIэгъу сагъэгъотыным сыщыгугъэу бэмышIэу Адыгэ республикэ клиническэ сымэдэжщым сычIэгъольхьагъ. ЗэкIэми зэрашIэу, сьмаджэ хъурэ цыфым ыгу цыкIу мэхъу, а уахътэм къызэрэбдзекIохэрэм мэхъанэшхо иI.

Сымэдэжщым къызэрэщыо-Iазэхэрэм игъусэу медицинэм илофышIэхэм фыщытыкIэу кыпфырIэлэм бэ елътытыгъэр. ПульмонологиемкIэ отделением сызэрэчIэлъыгъэ мэфэ залэм гуфэбэныгъэу, гукъэбзэныгъэу кыспагъохыгъэмкIэ лъэшэу сафэраз. Ар сыгу къынагъ. Ащ Iоф щызышIэхэрэм зэгурьIоныгъэ азыфагу ипъэу зэлэ-зэхэрэм япсауныгъэ зэтырагъэуцожьыным фэбанэх. Мыхэм зэкIэми ясэнахъат хэшIыкIышхо фырIа, зэлэзэхэрэр агъэразэх.

Пульмонологие отделением ипащэу Нэхэе Мирэ пстэуми апэу рэзэныгъэ гущылэхэр пэгъгохыхэ сшIоигъу. Исэнахъат зэрэфэшъыпкъэм, шIу зэрильэгъурэм уимыгъэрэзэн

плъэкIырэп. Кысэлазэщтыгъэ врачэу Ирина Пренкэм гуIэгъуныгъэу сьмаджэхэм афыри-лэр мыухыжъэу кыпщэхъу. Мафэм пчъагъэрэ палатэм кычIахъэщтыгъэ, чIэлъхэм якъэбар зэригъашIэщтыгъэ. Цыфым илыуз зэхихшIэу шъабэу кыбдэгущылэщтыгъэ.

ЗишIуагъэ кысэзыгъэкIыгъэхэу, сипсауныгъэ изытет къызэтэтезыгъэуцожьыгъэхэм «тхъашъуегъэпсэу» ясэло ыкIи илъэсыкIэу кыхъагъэмкIэ сафэгущо сшIоигъу. ЯIофшIэн рэзэныгъэ хагуатэу, яунагъохэм адатхъэхэу, шлоу щылэр зэкIэ ягъогогъоу псэунхэу ахэм сафэлъало.

БЭГЪЭДЫР Рэмзан.
Хьакурынэхъабл.

ИСКУССТВЭР — ТИБАИНЫГЪ

Орэдыло хъущтых

Урысыем, Абхъазым яза-служеннэ артисткэу, Адыгеим инароднэ артисткэу Нэхэе Тэмарэ культурэм и Илъэс IофшIэгъэ дэгъухэмкIэ ыгъэкIотэжыгъ. Ащ ригъаджэхэрэр хэгъэгущы ыкIи дунэе зэнэкъокъухэм ахэлажэх.

Адыгэ Республикэм искусс-вэхэмкIэ иколледж Цышэ За-

рэрэ Хъаткъо Раситэрэ щеджэх. Ижырэ лъэхъаным тильэпкъэгъухэм аусыгъэхэр, эстрадэ оредхэр къалох. Адыгэ культурэм ия VI-рэ Дунэе фестивал, тиреспубликэ имэфэки концертхэм пшьащэхэр ахэлэжъагъэх, 2015-рэ илъэсым щылэшт зэнэкъокъухэм зафагъэхъазыры.

Гъэзэтэу «Адыгэ макъэм» иныбджэгъушлоу, спортышхом щызэлъашIэу, Мыекъопэ футбол клубэу «Зэкъошныгъэм» идиректор шъхьаIэу Нэтхъо Адам ышыпхъу нахьыжъэу МулиIэт идунай зэрихъожьыгъэр лъэшэу тыгу къеуагъ. Щымылэжъым илахьылхэм, кыпэблагъэхэм тафэтхъаусыхэ, кыныр адэтэлэты.

Ныбджэгъу куп.

Ныбджэгъу хьалэлэу тилэгъэ Датхъужь Мосэ Индрысэ ыкIом илъэс 70-м итэу идунай зэрихъожьыгъэр лъэшэу тыгу къеуагъ ыкIи щымылэжъым илахьылхэм, игупсэхэм тафэтхъаусыхэ.

Иныбджэгъухэр.

бзэхэр япшъэрылп шъхьаIэу зэрэщытыр хьыкумым илофышIэхэм хагъэунэфыкIы. КIэлэцIыкIухэм зэлукIэгъу-зэдэгущылэгъоу адашIырэм ишIуагъэ къэкло. КIэлэцIыкIу анахьыжхэм ащыщхэр юрист хъухэ ашIоигъоу хьыкумышIхэм къарало ыкIи ахэм ащыщхэм ягухэлхэр щылэныгъэм щыпхырашых.

Джащ фэдэу социальнэу къэмиухъумэгъэ унагъохэм арыс кIэлэцIыкIухэм хьыкумышIхэм анаIэ атырагъэты. Ащ нэмыкIэу, федеральнэ хьыкумым ипащэхэм ыкIи хьыкумышIхэм ыпшъэкIэ зигугъу къэтшIыгъэ хэушъхьафыкIыгъэ учреждениехэм къачIэкIыгъэхэм псэупIэхэр ыкIи IофшIапIэхэр зэрагъэгъотынхэмкIэ, щылэныгъэм ахэр зэрищыкIагъэм фэдэу хэгъэгъозажьыгъэнхэмкIэ яшIуагъэ арагъэкIы.

Тыгъэгъазэм и 25-м къыщегъэжъагъэу и 30-м нэс республикэм ихьыкумышIхэр республикэм ит кIэлэцIыкIу унэхэм ащылагъэх. Хьыкум системэм иветеранхэр ыкIи сабыибэ зилэ унагъохэр янэплъэгъу рагъэкIыгъэхэп.

КИАРЭ Фатим.

щагъэ хъугъэу къяолIагъэри бэ.

ГъогурыкIоныр щынэгъончэнымкIэ Къэралыгъо автоинспекцием и ГъэлорышIапIэу АР-м щылэм къызэритыремкIэ, щылэ мазэм и 1-м къыщегъэжъагъэу и 12-м нэс гъогухэм хъугъэ-шIэгъэ 13 къате-хъухъагъ. Ахэм нэбгыри 4 ахэкIодагъ, 15-мэ шъобж зэфэшъхьафхэр атешагъэ хъугъэ. Ос къызэсым гъогухэм хъугъэ-шIагъэхэр атемыхъухъанхэм, цыфхэр гумэкIыгъохэм ащухъумэнхэм фэшI пшахъо атыратэкъуагъ. Мыщ фэдэ мафэхэм коммунальнэ къулыкъухэм яхэушъхьафыкIыгъэ техники 130-рэ фэдизмэ Iоф ашIагъ. Гъогу-патруль къулыкъухэм яIофшIэни нахэ агъэлъэшыгъ.

Кымафэр едгъэжъэгъэ къодый. Ом изытет тигъэразэу ыкIи типсауныгъэкIи зэрар кытфимыхъэу итхыным тыщэгугъы.

ГЪОНЭЖЫКЪО Сэтэнэй.

мышIэ тхьамыкIагъохэр Адыгэ Республикэм кыщыхъунхэ, транспорт лъэпкъ пстэуми кыныгъохэр къафыкъокIын, гъогухэм тхьамыкIагъоу атехъухъэрэм зыкIилэтын, электро-энергийер зэрыклорэ гуучIычхэр зэпыутынхэ, унэ-коммунальнэ хъызмэтми илофшIэн зэщыкъон алъэкIышт.

Шъусакъ!

Росгидрометымрэ Гупчэу «Антистихия» зыфилорэмрэ къызэрэратыгъэмкIэ, чIыопсым изытет епхыгъэу щылэ мазэм и 12 — 13-м муниципальнэ мэхъанэ зилэ ошIэ-дэ-

◆ ЦЭЙ ИБРАХЫМЭ КЪЫЗЫХЪУГЪЭР ИЛЪЭСИ 125-рэ ХЪУГЪЭ

Ащымыгъупшэщт тхаклэ

2015-р — литературэм и Илъэс. Литературэр культурэм изы Тахышху. Ащ елытыгъэу, лъэпкъ литературэм икьежъаплэ щытыгъэхэу, ащ иапэрэ чыбызгъэ изыхыгъэхэм яшлушлагъэ мыухыжъ.

Ублэплэ-егъэжъэгъур сыдыгъо-кли псынклэп, ар къыныгъо зэфэшхьафхэм ренэу япхыгъ. Ау джа лоф мыублэ мыпсынклэм апэрэ лагъор, апэрэ гъогур фыхэзыхыгъэ титхаклохэу Кларэщэ Тембот, Хьаткьо Ахьмэд, Цэй Ибрахымэ ацлэ адыгэ лъэпкъым ыгъэшлощт, ылэтыщт, яшлу ылотэщт.

Ащымыгъупшэщт тхаклэ Цэй Ибрахымэ Шъалихъэ ыкьор. Кыгъэшлэгъэ илъэс 46-м фэуклочыгъэу ышлагъэр маклэп, илъэпкъ гъогур зафэ илэу шы-лэным, хэхъоным, игупшысэ зиушхуным лофышхо дишлагъ, итворчествэклэ адыгэ лъэпкъ культурэр Цэйим ыгъэбаигъ.

Цэй Ибрахымэ Тэхъутэмы-кьо районым ит къуаджэу Шынджыгъэ щылэ мазэм и 11-м, 1890-рэ илъэсым кышчы-хъугъ. Икълэцлыкълэу щегъ-жагъэу гъэсэнэгъэм зылъи-щэу, ишлэ шлэгъошлоу къэтэ-джыгъ. Илъэси 9 ыныбжыгъ Екатеринодар дэтыгъэ Алексан-дровскэ илъэсикъ реалънэ учи-

лищым зычлэхъэм ыкли 1907-рэ илъэсым нэс ащ щеджагъ. 1908-рэ илъэсым кышчегъэ-жъагъэу 1916-м нэс театрэм билетхэр ыщэу, нотариусым итхаклоу, товар гъэтлылыплэм ыкли Керченскэ металлургиче-скэ заводым илэжъэкло кызы-рыклоу щытыгъ, нэмыкл лофшлэн зэфэшхьафхэр зэхэдз имылэу ыгъэцэклагъэх. Ау анахъ зымы-гъэгупсэфырэ лофэу ренэу кье-жэщтыгъэр тхэныр ары.

Цэй Ибрахымэ ытхыхэрэр 1912-рэ илъэсым щегъэжъа-гъэу хиутыщтыгъэх. Гъэсэнэгъэ-шлэныгъэ амал дэгъу зэрэлэ-клэлым ишыхъатэу урысыбзэ-кли, адыгабзэкли тхагъэ.

Апэрэ рассказхэу «Горе-ин-теллигент» (1913), «Автомобиль» (1914) зыфилохэрэр Петербург кышчыдэклыщтыгъэ «Мусульман-ская газета» зыфилохэр кы-хиутыгъэх. «Обездоленные», «В сумерках», «Ржавчина», ахэм анэмыклхэри гъэзетэу «Майкоп-ское эхо» кыхъагъэх.

Октябрьскэ революцием ыуж,

1920-рэ илъэсым кышчыубла-гъэу, опсауфэ, Цэй Ибрахымэ щылэклэклэм игъэпсын чанэу хэлэжъагъ. Адыгэ автоном хэ-кур загъэпсым, лэнэтлэ зэфэ-шхъафхэр хэку исполкомым илъэс зэкълэпкылохэм щызэ-рихъагъэх. Адыгэ хэку ис-полкомым чыгу лофымклэ иот-дел ипэцагъ, очылхэм яхэку коллегие ипрезидиум итхъа-мэтагъ, адыгэ тхаклохэм яас-социация иответственнэ сек-ретарыгъ, искусствэмклэ хэку исполкомым иотдел ипэцагъ. Лофшлэклэ амалхэр лэклэлъэу, зыфагъэзэрэ пстэури зэшлу-хэу, а зэкълэми аготэу тхэн-

гупшысэни ыгъэцаклэу Цэй Ибрахымэ игъашлэ кыры-кылауагъ.

Адыгэ литературэ ныбжы-клэм хахъо зэрэфишлыщтым, ащ илъэныкыуаклэ горэ кы-хэгъэщыгъэным лъэшэу ыналэ атетыгъ. Адыгабзэклэ матхэ, прозэм, поэзием ыкли ана-хъэу драматургием зыкышчы-зэлуиыгъ. Пьесэу «Къоклас» 1925-м — урысыбзэклэ, адыга-бзэклэ — 1929-м, повестэу «Шхъэзакъу» (1932), рассказэу «Фатмэм игушлуагъу», пьесэу «Фэмый», «Баснэхэр» адыга-бзэклэ 1934-м ыкли урысыбзэклэ рассказхэр гъэзетхэм, журнал-хэм кышчыхиутыгъэх.

Цэй Ибрахымэ клэлэцлыкълэ-хэми афэтхагъ. 1935-рэ илъэ-сым «Тхъакълумкыхъэм ихъа-дэлус» зыфилохэрэ поэмэр тхылъ шхъафэу кыдэклыгъ. Урыс тхаклохэу Корней Чуковскэм, Самуил Маршак, нэмыкл клас-сикхэм япроизведенияхэр адыгабзэклэ зэдзэкыгъэнхэм лофышхо Цэй Ибрахымэ ди-шлагъ. Адыгэ лорылуатэхэр угъоигъэнхэмклэ, зэхэфыгъэн-хэмклэ, урысыбзэклэ зэдзэкы-гъэнхэмклэ ыкли кыдэгъэкы-гъэнхэмклэ лофыбэ ышлагъ.

Адыгэ лъэпкъым щылэклэшу илэ хуным, гъэсэнэгъэ-шлэны-

гъэ икыу егъэжъотыгъэным клэ-гулэу Цэйим фэльэкырэр ышлагъ. Лъэпкъым зыкыгъотынымклэ искусствэм ыкылауагъэ зэрэгъу-нэнчэр зэхышлэу, апэрэ сэ-нэхъат сценическэ искусствэм кьежъаплэ фишлыгъ. Цэйим ыпкъ кыклэу апэрэ театрэ техни-кумыр кызылэуахыгъагъ, ащ иапэрэ директорыгъ ыкли шы-ригъаджэщтыгъэх. Ежъ ытхы-гъэхэм ащышхэр агъэуцушты-гъэх, ышхъэклэ ахэм ахэла-жъэщтыгъ, режиссер лэнэтлэ-ри зэшлуиыштыгъ.

1965-рэ ыкли 1990-рэ, 2000-рэ илъэсхэм Адыгэ тхылъ те-дзаплэм И. Цэйим ихэшыпыкы-гъэ тхыгъэхэр кышчыдагъэ-кыгъэх. Адыгэ Лъэпкъ драм-театрэм тхаклоу, драматургэу Цэй Ибрахымэ ыцлэ фаусыгъ.

1936-рэ илъэсым лоньгъом и 7-м Цэй Ибрахымэ идунай ыхъожыгъ. Кыгъэшлагъэр мы-бэми, шлагъэу илэр бэ. Адыгэ лъэпкъым гъогур зафэ ыгъоты-ным, адыгэ литературэм зи-ушхуным мыпшыжъэу Цэйим афэлэжъагъ. Щылэ мазэм и 11-м тхаклор кызыхъугъэр илъэси 125-рэ хъугъэ. Цыфхэм апае хъалэлэу зигупшысэ зы-гъэлорышлэгъэ тхаклоу, драма-тургэу Цэй Ибрахымэ зышчыщ адыгэ лъэпкъым цыгъупшэ-щтэп, ишлушлагъэ зэрэиыныр, адыгэ гупшысэр, адыгэ куль-турэр зэриухъумагъэхэр лэ-ужхэм афалотэщт.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

◆ ЛЪЭПКЪ ЗЭФЫЩЫТЫКЪИХЭР

Къэзыгъэзэжъыгъэ лыхъужъ оредыжъыр

Чэчэн Республикэм икълэлэу Грознэм лыхъужъ цлэрылоу Тайми Биболэт кызыхъугъэр илъэс 230-рэ зэрэхъугъэм фэгъэхыгъэу шлэныгъэ-практическэ конференцие бэмышлэу щылагъ.

Ащ Урысыем ичылплэ зэфэ-шхъафхэм ыкли лэклэб къэ-ралыгъохэм къарыкыгъэ лы-кылохэр хэлэжъагъэх, изэхэщэн Шлэныгъэхэмклэ Дунэе чэчэн академием клэщакло фэхъу-гъагъ.

«Адыгэ Республикэм икы-гъэ лыкыло купым тарихълэ-

жъэу Пэнэшъу Аскэр, кавка-зоведэу Саид Мухаджие-выр, Мыекьопэ къэралыгъо технологическэ университетым илофышлэу, тарихъ шлэныгъэ-хэмклэ докторэу Клоэ Свет-ланэ ыкли тэ, Шэуджэн рай-оным иджэгокло купэу «Дже-ныкьо машлу» зыфилохэм

хэтхэм ащышхэу Нэгырекьо Къызбэчрэ Юсып Зауррэ, ты-хэтыгъ.

Конференцием Шыхъ Ман-сур фаусыгъэгъэ лыхъужъ оредыр апэрэу кышчытлауагъ, къэклолагъэхэм ар ашлогъэ-шлэгъонымгъ», — кышчытхы Заур гъэзетым кыгъэхъы-гъэ писъмэм.

Мансур пае тхыгъэу щылэр зэрэмаклэр, адыгэхэм имамэу Шамилэрэ ащ инаибэу Мухъа-мэд Эминирэ афэгъэхыгъэу нахъ къэбарыбэ зэрэшлэрэр авторым итхыгъэ кышчыхыгъэ-щыгъэх. Лъэпкъ шхъафитны-гъэм фэзээрэ адыгэхэм ар пкъэуу къагоуцуи, сэшхор ылы-гъын елъэкыфэклэ адэзэуагъ. Лыгъэшхоу хэлъыгъэм, псэе-мыблэжъэу зэрэщытыгъэм, лъэпкъым ыпсэ зэрэфитыгъэм афэгъэхыгъэу Мансур оред фызэхалхъэгъагъ.

Уахътэм оредри оредышъо-ри бэшлагъэу зыдихъыжъы-гъагъэх. Ижырэ лыхъужъ оредым кыфагъэзэжъынэу ыкли ащ ыпсэ кыпагъэкълэжъынэу зыклэхъугъэр зеклол цлэры-лоу Эдмонд Спенсер итхылъэу «Путешествие в Черкесию и Крымскую Татарию» зыфило-рэм дэт къэбарыр ары. Ащ мырэуштэу кышчыло: «Пчыхъэ горэм клэмыгуепщым ихъа-клэщ къэклогъэу цыфхэм Эд-монд Спенсер ахэсэу къэн-дзал усэрэжъэу Къэпльан-джэ-рые Шыхъ Мансур фаусыгъэ оредыжъыр кылолауагъ».

Лы бэлахъэу тильэпкъ зи-

шлуагъэ къэзыгъэкыгъэ Ман-сур иорэд къагъотыжъынэу ыуж ихъэхэ, Нэгырекьо Къызбэч-рэ Юсып Зауррэ ашлогъэшлэ-гонэу лоф дашлагъ. Оредыр адыгабзэклэ зэрадзэкыжъыгъ. Ижыклэ оред усыклэ шапхэ-хэу адыгэхэм ахэлъыгъэхэр кыдалытэхэзэ, ар зыпкъ ра-гъэуцожыгъ, гушылэхэр мэ-кыамэм ралъхъажыгъэх, жъы-ури джаш фэд.

Лыхъужъ оредыр клэмыгуе-пщым ихъаклэщ кызышало-гъагъэм илъэси 180-рэ тешла-гъэу джы кызышхыгъэу чы-налъэм ар апэрэу кышчыфа-луагъ, оредыр иклэрыклэу «къа-гъэхъужыгъ».

Адыгеим икыгъэ купым да-хэу кыпэгокыгъэх, уасэ кы-фашигъ, къахъэклагъ. «Дже-ныкьо машлом» иорэдылохэм лыхъужъ оредыр кызалом, конференцием хэлэжъагъэхэр щытхэу бэрэ лэгу къафите-уагъэх. Шыхъ Мансур кы-теклигъэхэу псаоу щылэхэр Къызбэчрэ Зауррэ къаклола-гъэх, инэу зэрафэразэхэр къа-ралауагъ.

Тилыкылохэм Грознэм ичлы-плэ дахэхэр къарагъэлъэгъу-гъэх, быслъымэн тхэлъэлуплэ-хэм ачлашагъэх, мэщыт дэхэ дэдэу щашлыгъэр агу рыхыгъ. Кълэм шагъэпсыгъэ хъаклэщ зэхэтэу «Грозный-Сити» зы-филохэм ия 33-рэ къат ланэ къащыфызэлэуахыгъагъ.

Лъэпкъ пстэури акъылклэ мэлпсэу, ахэр арэп заохэр къэзыгъажъэхэрэри. Цыфхэм ячыклагъэр мамырныгъ, рэ-хъатныгъ, зэгурьлоныгъ. Лэ-шлэгъухэр теклыгъэхэми, ялы-хъужъхэр ахэм ащыгъупшэхэ-рэп, оредэу афаусыгъагъэхэ-ри клодыхэрэп.

Шыхъ Мансур фаусыгъэ оредми кыгъэзэжъыгъ, лъэпкъ цыкылуитлур нахъ зэпэблагъэ ышлыгъэх.

ШБАУКЪО Асплангуаш.

Сурэтхэм арытхэр: **Нэгы-рекьо Къызбэчрэ Юсып За-уррэ лыхъужъ оредыр Гроз-нэм кышчыло; Адыгеим икы-гъэ купым щыщхэмрэ бы-сымхэмрэ.**

Адыгагъэ зэрахъэ, яныдэльфыбзэ зэрагъашлэ

Кфар-Камэ чылэ гъэшлэгъон. Лэкыб хэгъэгум итми, тичыхъэ тельэу «адыгэ къоджэ шыпкъ» тлон тлэкыштыт. Лъэкпъ шэн-хабзэхэм адиштэу мепсэх, хьаклэхэм апае унагъохэм япчэхэр сыдигъоклэ зэлухыгъэх. Хымэ хэгъэгум исых, ау адыгагъэр чланагъап. Чылэм зешомбгъу, хъэблэклэхэр илэ мэхъух, адыгэ бынхэм сабыйхэр къафэхъух. Джырэклэ Израиль ит адыгэ къуаджэу Кфар-Камэ нэбгырэ мини 3-рэ 200-м клэхъу щэпсэу, зэклары тильэпкъэгъух ыкли зэклары яныдэльфыбзэ ашлэ.

Цыфхэм ящыклэгъэ пстэури къуаджэм дэт — щэплэ зэфэшхъафхэр, лэзэплэхэр, еджаплэ, клэлэцыкылу ыгъыплэ, шаплэхэр, лофшлэплэхэр, хьымэтшлэплэхэр. Израиль ис тильэпкъэгъухэм «шъхъахынэ» гушылар япхьылэштэп. Чылэм дэкыхъэ, къэлэ зэфэшхъафхэм клэхъэ лоф зышлэхэрари ахэтых. Къоджэ клэцым хьымэт зэмплэужыгъохэр къыщызэлухыгъэхэри маклэп. Нэмыклэхэм ахэм лофшлэплэ чыплэхэр арагъэгъотых. Пчыхъэрэ Кфар-Камэ шыжъот, гъунэгъу араб ыкли джурт чылэхэм къарыклэхэр мыш бэдэдэу къыдэхъэх. Ахэр адыгэ къуаджэм шэфакло къэклог е сабыйхэр ягъусэхуэ шаплэхэм зашагъэпсэфынэу къеблагъэх. Джащ фэдэу Израиль ис тильэпкъэгъухэм ящылаклэ зымы емыпхыгъэнэу, ящылагъэр зэклэ ячылэ дагъотэнэу зэтырагъэпсыхъагъ.

Кфар-Камэ еджаплэм адыгабзэ цызэрагъашлэ. Клэлэцыкылу ыгъыплэм къащэрэ сабыйхэм ныдэльфыбзэклэ адэгущылэх. Адыгабзэри, Израиль икъяралыгуабзэхуэ джуртыбзэри, арапыбзэри, лэкыб хэгъэгубзэу инджылызыбзэри ашлэхуэ тильэпкъэгъу ныбжыклэхэм гурыт еджаплэр къаухы. Нэужым Израиль ит апшъэрэ еджэплэ зэфэшхъафхэм ачлэхъэх.

Шъхъэлахъомэ яунэ музей къыщызэлухыгъ

Лъэкпъ тарыхым иухъумэн Кфар-Камэ шыпсэхуэрэм аналэ тет. Адыгэ музей мыш къыщызэлухыгъуэ мэлэжъэ, зеклогхэр къэклог, тильэпкъ ита-

рихъ къащыфалуатэ. Израиль ис цыф лъэпкъхэм язакъоп, лэкыбым кыкырэ хьаклэхэри, зеклогхэри Кфар-Камэ музейм къеблагъэх.

2007-рэ илъэсым щегъэжъагъу мыш лъэпкъ музей дэт. Ыпэ ащ унэ цыкылу ыубытыштыгъ, джы зиушомбгъуэгъуэ шагури, лъэпкъ лэпэщысэхэр зычлэлэ псэуплэри хъоо-пшаухуэ хьаклэхэр къарагъэблагъэх. Музейм ипашэу Тхъаухъо Зухъер зыщыц адыгэ лъэпкъым икъябар хымэ цыфхэм алыгъэ-лэсыныр, аригъэшлэныр,

хъохэр мыш шыпсэхуэтыгъэх. Кфар-Камэ чылэр мыш 1864-рэ илъэсым къэтлысыгъ, мыхэр нахъ класэу ащ къэклогыгъэх. Дамаск лъэныкыо кыкыжыгъэхуэ шытыти, ащ пае «Шамые шагуклэ» къоджэдэхсэр еджэщтыгъэх. Шъхъэлахъомэ япсэуплэ чыгу ин ыубытыштыгъ, шыпкъэр пшотмэ, джы кызынэсыгъэми музейм зэпстэури хэхъэх. Кфар-Камэ ичылэ хасэ итхъаматэу Нэпсэу Зэкэры кызыэрэтфилотагъэмклэ, Шъхъэлахъохэр зэшитлу хъуштыгъэх — Асхъадрэ Сахьидэрэ.

Зэшхэм акъохэр лэкыб хэгъэгум кыуагъэх, апхъухэр

хэкум зэклом, тикъоджэгъу горэм къыщырати, кызыдишагъ ыкли сз къысатыжыгъ, — кылуатэ Тхъаухъо Зухъер ыкли кыпегъэхъожы, — ычлэгъ клэтхагъэм уеджэмэ къэпшлэшт.

Джащ тетэу шыклэпщынэр Зухъер кысиклелъхъэ, тетхагъэр ерагъуэ кыхэщыжы, ау уишыпкъэмэ, еджэгъуаеп, икъябар зэклэ тет.

Зышыгъэр Гъэжъуанэкъо Рэмэзан. Ыныбжыр илъэс 80. Зашыгъэр 1911-рэ илъэс. Езытыгъэр Бэгъушъэ Налбий. Къуаджэу Аскъэлай — фэдэ гушылар шыклэпщынэ ныбэм тетхагъэх.

япэублэ, мы шыклэпщынэм рихьылэгъагъ. Лъэкпъ музыкальнэ лэмэ-псымэхэм къазыгъалохэрэм язэнэкъокъу Бэгъушъэ Налбий ащ къыщеоу сурэт шытырихыгъагъ. Арышъ, ащ лыпытэуи кышлэжыгъ.

Гуклэлэ Рэмэзан Гъэжъуанэ ыкыом джыри цыкылуэ ежъырэу шыклэпщынэ къегъэлуаклэ зэригъэшлэгъагъ. Хьаклэщым шыклэпщынэр гъэбылгыгъэклэ кырихыти кыыригъалоштыгъэ. 1960-рэ илъэсхэм Адыгэ радиом шагъэхъазырыгъэгъэ къэтынэу шыклэпщынау Гуклэлэ Рэмэзан фэгъэхыгъэр тыхъарзынэц кыхэзгъотэжыгъ ыкли

Хымэ хэгъэгум ит адыгэ чылэм ищылакл

идэхагъэ лъагъу ылатыныр ипшъэрылэу мэлэжъэ.

— Синыбджэгъурэ сэрырэ ижырэ пкыгъохэр туыгъоихуэ туублагъ. Ежъ джыри цыкылуэ ахэм ауж ихъэгъагъ, — кыитфелуатэ Зухъер. — Тэтэжъхэм, нэнэжъхэм къа-клэныгъэхэр уухъумэщтыгъэх. Зэлуигъэклагъэу илэр зысэлъэгъум, сшлэшъ мыхъоу къэты-угупшысыгъ музей цыкылу чылэм дэсмэ апае тшынэу.

Ау къоджэдэхсэм язакъоп, гъунэгъу псэуплэхэм къарыклэхуэ, нэужым лэкыб хэгъэгум ащыц зеклогхэр музейм къа-кло-

дэклагъэх, унэр нэклэу кызынэ, чылэ хасэм ыщэфыжыгъ. Илъэси 100-клэ узэклэбжым Шъхъэлахъомэ яунэ шыжъотыгъ. Мыщ дэрмэныр илыгъ, зэклэ псэуплэу лэгъоблэгъум исхэм къарыкыхэти, хъэджэнхуэ шъхъалым къа-клоштыгъэх. Чэщыр ахэм зыщыра-хышт хьаклэщи Шъхъэлахъомэ агъэпсыгъагъ.

Ылэрапшлэу музейм къа-клохэрэм адыгэмэ афэгъэхыгъэ фильм къафагъэлагъо. Нэужым лъэпкъым ищылэклэ-псэуклэ кызылотыкырэ, итарихъ, иду-нэететыклэ къэзыгъэлъэгъорэ

Шыпкъэр пшотмэ, хымэ хэгъэгум ит адыгэ къуаджэм сичылэу Ас-къэлае шыц лахъ горэм сыщылулэнэу зыкли сежагъап. Етлани, шыклэпщынэм нахъ пкыгъо гъэшлэгъонхэри музейм члэ-лэхъ, ау анахъуэ ащ сыналэ тесыдагъ.

Адыгеим джыри къэ-тымыгъэзэжъэ шыклэ-пщынау ыкли шыклэпщынэ-нэшлэу Гуклэ Замудин ащ икъябар кысфызэ-хыфыгъ. Шыклэпщынэм исурэт зэрилэгъуэгъэм лыпытэу кышлэжыгъ. Гъэжъуанэкъо Рэмэзан, Бэгъушъэ Налбий шыклэпщынэр зэра-тыжыгъагъэми ащ кыыригъалоу ясурэтхэр илэхуэ кычлэкыгъ. Гъэжъуанэкъо Рэмэзан ылъэ-къуацлэр Гуклэлэ, Ас-къэлае дэ-сыгъ, адыгэ шъолырым исыгъэ анахъ шыклэпщынэу лэзэхэм ащыщыгъ. Ятэ Гъэжъуан ыцлагъ ыкли адыгэ къэлуаклэу Гъэжъуанэкъо Рэмэзанклэ еджэ-щтыгъэх. Кфар-Камэ дэт музе-им члэлэ шыклэпщынэу 1911-рэ илъэсым ашыгъэр Гуклэлэ Рэмэзан иягъ.

— Шыклэпщынэр илъэс 20 фэдизклэ узэклэбжымэ слъэгъуагъ, — кысфилотагъ нэужым Замудин, — Ас-къэлае дэс Бэгъушъэ Налбий ар ылыгъуэ садэжъ къэклогъагъ тлэкылу гъэтэрэзыжыныу, згъэпсыжыгъагъ. Ащ ыуж бэклае тешагъуэ сызырехьыллэм, шыклэпщынэм сыклэупчлэгъагъ ыкли «гъогу те-хъагъ, зыгорэм естыгъ» кы-сиклогъагъ.

Замудин кызыэрэлотыгъэмклэ, ащ ыпэкли, 1980-рэ илъэсхэм

седэлугъ. Ащыгъум Гъэжъуанэ ыкыо Рэмэзан псаугъэ ыкли ежъырэ иныбджэгъу Чэсэ-бий Титыурэ зэдэгущылэгъу адашыгъагъ. Гуклэлэ Рэмэзан шыклэпщынэм кыыригъалоу мы радиокъэтыным пычыгуагъ хэт.

Кфар-Камэ дэт музейм члэлэ шыклэпщынэр ащ ымышыгъэнкли хъушт, ащ фэдэу ежъ лэмэ-псы-мэм тетхагъ шъхъае. Ау адыгэ шыклэпщынэу лэзэм зэригъэмэ щэч хэлъап. Хэт ышлэра, цы-кылуэ шыклэпщынэу къегъэлуаклэ зэрэзэригъэшлэгъагъэр ятэжъ плэшхэм кыфышанагъэр арын-кли мэхъу. Рэмэзан зэрэшыклэ-пщынэу лэзэгъэм ишыхъат къэ-бархэр джыри цыфхэм ахэ-лэхъ. Ахэм ащыц Гуклэ Замудин кыылотыгъ. Къоджэ лэгъо-благъохэм къарыкыхуэ хьаклэхэр къафаклогхэмэ, е лыхъхэр зэхъэхэмэ, Гъэжъуанэкъо Рэмэзан ащ фэдизу лэзэти, шыу-лъагъа-клэти, къарагъашыгъагъ. Рэмэзан кызытетлысхъащ шыу-ри ащыгъум шъхъафэу зыдащэ-щтыгъэ.

Шыклэпщынэу лэзэм илэмэ-псыми ямышыкылуэ щыт. Ижырэ гъэпсыклэ ил. Джы ащ тлэкылу зэхъокыныгъэхэр фашыгъэх. Гушчыч бзэпсэу тлу илагъ, ау, Тхъаухъо Зухъер кызыэрэтилуа-гъэмклэ, ахэр имылыжыхуэ къа-лэклэхъагъ ыкли ежъхэм бзэп-сыхэр ращэжыгъэх. Мыр зымы хэбгъэклоглэштэп — шыклэпщы-нашъхэр хъалыу лупклэу (ромб) шыгъэ. Ащ фэдэ бэрэ ури-мышхыллэу ало лэфым хэшылкы фызилэхэм.

Шыклэпщынэр бзэмылоу джы-рэклэ музей дэпкъым пылагъ. Ау зэгорэм ар агъэпсыжы-нышъ, Гуклэлэ Рэмэзан кызы-эрэригъалоштыгъэм фэдэу ыма-къэ кырагъэклыным ыкли хымэ хэгъэгум ит адыгэ къуаджэм ар шылуным сз сыщэгугъы.

ГУКЛЭЛЭ Сусан.

хуэ аублагъ. Тильэпкъ фэгъэ-хыгъэ пкыгъоу члэлэхэм яна-хыбэр Кфар-Камэ шаугъоигъэх. Зухъер кызыэрэтфилота-гъэмклэ, адыгэхэр зыщыпсэу-рэ хэгъэгум зэфэшхъафхэр къеклухъэх ыкли тыдэ кыуагъэми, музейм пае пкыгъо горэхэр кызыдешъэх. Ау анахыбэр зы-шаугъоигъэр ежъхэм якъуадж. Илъэси 150-клэ узэклэбжымэ, тильэпкъэгъухэм ячылэу агыне зэхъум зыдырашыжыгъэ псэ-олъэ зэфэшхъафхэр музейм джы шызэхуэгъогагъэх. Ахэр унагъохэм Зухъер къалихы-жыгъэх ыкли лъэпкъ тарыхым ишыхъатых.

Джащ фэдэу зы мэстакли клэмыгъэзэу музеир агъэпсыгъ. Мыр унэу зычлэтыри хьалэ-мэт. Илъэси 100-м нахыбэ зыныбж псэуплэм гъэцэклэ-жыныхэр фашыгъэх ыкли ипэ-сэрэ шыкли, апэрэ теплъэу илагъэри кызыэтырагъэнагъэх.

Кфар-Камэ дэт адыгэ му-зейм «Шъхъэлахъомэ яунэклэ» еджэх, Шамые «шагоуи» ало, къэбар гъэшлэгъонхэр пылхы. Кызыэрэлотыгъэмклэ, Шъхъэла-

лэшагъэхэр зычлэт унэм рагъэ-благъэх. Музейм ыклоц кызы-члэкыжыхэрэм шагум джэгущо шашыжы ыкли адыгэ мэкъамэхэми, къашъохэми хы-мэ цыф лъэпкъхэр нэлуасэ афашых.

Зы шыклэпщынэ икъябар

Кфар-Камэ дэт му-зейм мазэ къэс нэб-гырэ мини 2-м клэхъу къэклог. Музейм ипашэу Тхъаухъо Зухъер тэри игъэлотыгъуэ зэклэ ащ пкыгъоу члэлэхэм якъя-бар кыитфилотагъ. Зы мэклайм тылокы, ады-рэм тылохъэ. Псэуалъэ пэпчъ ижырэ къэбар гъэшлэгъонхэр пылхы. Мэкъэмэ лэмэ-псымэхэм тызанэсым, шыклэпщынэ закъоу ахэлъым сыналэ тесыдагъ ыкли кызыди-кыгъэм сыклэупчлагъ.

— Мыр Адыгеим кы-рахыгъ, илъэси 100 фэ-диз ыныбж, ычлэгъклэ зыгорэхэр клэтхагъэх,

◆ СУРЭТЫШЫМ ИЗЕКЮ ГЪОГУХЭР

Дюзджэ къалэ нэр плӕпехы

(Къызылӕлыкӕлорэ тыгъгъазэм и 20-м къыдӕкыгъэм ит).

Шагуджхъаблэ щегъэжъагъу Хъаклэмзые нэс «Мэз-чӕгъкӕлэ» яджӕх. Хъаклэмзые щыублагъу Хъадж-Хъэсэнхъаблэ нэс «Къуджыркӕлэ» яджӕх. Адрэ къуаджӕхер зыхуытыгъу хӕрер къалуагъу.

— Чылэ 38-ра зэрӕхуэр? — сяупчы.

— Хъау, ащ нахыбэ къа-нагъ джыри, къэтшӕжыер нахыкӕ, — къыздала синыб-джӕгу хуыгъэхэм.

Тыркухер бӕу къахӕтӕсхъагъу, ахӕкӕлӕгъу адыгъ къуаджӕхер.

— Ассимиляциян, — кӕло Рэмзи инджылызбӕклӕ, лы-жытӕм къалуагъу къагурыуа-гъыпш, нӕб-набӕу дӕплӕйх.

Адыгеим сызӕрыкыгъу Жъа-жыем щӕгъушӕш, тыркуб-зэм зырет, къызгурымылорэми, седӕу, Рэмзи къыгъууцужыгъу пчӕгъэр, сыкъыздыкыгъу къыргышӕжыгъу. Сисӕнхъати къыкӕлӕуагъу, зыкӕи ыгъ-пагъэхӕп. Адыгъ лыжыгъу сурӕтырӕ зӕпчыжъагъу та-дӕж фӕдӕху.

Зӕклӕм Гъукӕлӕм лыжыгъу нӕку-нӕпс къӕхъу.

— Тиунӕкыгъу, къабар гухӕкӕ къыпфӕлотӕшт, — ело.

— Къало, гухӕкӕми, сидӕу сшы, — сӕло.

Къыргыжъагъу:

— Къафкъаз заом илӕхъан зы лы тӕрыс дӕд горӕ Къаф-къаз ышхъа къырихыжы Тыр-куем къыхахыгъу. Лыжыгъу ипхӕрӕлф пшӕшӕжыгъу та-къыркӕа игъусагъ. Мӕз кырым тӕтӕжыгъу пшӕшӕжыгъу хӕлхыгъу хуыгъу. Чӕщыгъу лыжыгъу пцӕмӕм макъэм къыгъууыгъ.

— Тат, блӕм сешы, сыкъы-лӕпыхыгъу гуцба, — ипцӕмамӕ зӕпыуцыгъу егъӕзыгъу ху-гъэм.

Блӕшхоу къапшылагъу пшӕшӕжыгъу зыуилӕшъу ыдырыгъ. Къатмышӕр амал фӕхъугъу. Къафкъазым къы-рищыжыгъу пшӕшӕжыгъу

тырку блӕшхом ыдырыжыгъу.

Жъахъуем ынӕкуи къӕуп-сӕпсагъ, ымакы къызблӕхъу, Рэмзи пытӕжыгъу къыпиджыгъу, къабарыгъу къыргыжыгъу. Адыгъ къуаджӕу Дюзджӕ пӕ-лусхер зӕклӕ ащ зӕрӕщыгъу-зӕри сигъушӕгъу. Зӕхъыгъу тхъамыкӕгъу скышӕуоу къы-гъӕтӕджыгъу, пчыхъэм зымы сы-фӕмыжъу сыкъыгъунагъ.

Шагуджхъаблэ ибӕдзӕр

Ыцыпӕ уубытӕ удӕкӕонӕу ошхышхо зӕпымыу Шагудж-хъаблӕ, игъунӕгу чылӕхъи къащӕхы. Тхылыплӕ къабзӕ-хӕри, акварельхер зытетхӕри сшыгъушӕш, сӕри сызӕхъу-шӕхъу, лӕбӕкыгъу сигъушӕрӕп. «Аля прима» сурӕт шыкӕу зӕфӕдӕрӕр, ащ псынӕлӕу пшы-нӕу ары къыкыгъу.

Зы мафӕ тыримыгъашӕу сыкъыгъуууагъу ыублагъ Гутӕ Щӕфик. Ар Мыекъуагъ бӕрӕ дӕсыгъ, бизнесым пылыгъ. Лы шлагъу, бырсыр зи пылӕп. Абӕрджыгъу, Гутӕ Исмаил ре-нӕу игъусӕх, ахӕр мыхъумӕ, Шагудж Махъмуд, Хъаткӕ Ке-нан, Кобл Махъмуд къызде-шӕх. Мафӕ горӕм сетхъауы-хылагъ Щӕфик. Ар зыхъугъэм бӕ темышӕу щӕшъо Гъукӕлӕм хӕм адӕж сидӕкыгъу. Гъукӕлӕм Раамис Исӕ-ласӕу щам игъу-сӕу лӕмӕкыгъу ушъагъу горӕ къы-ситыжыгъу Щӕфик ыцӕклӕ. Зӕ-кӕлӕхыгъу, плащитӕ илӕ, уаеи симыгъушӕнӕу, ахӕм ягъусӕж пӕло нӕбжӕ кыхъагъу тегъӕпсы-хъагъу. Дунаир сфӕкыжыгъу, уаери къысидӕжыгъу. Чылӕм чыплӕ дахӕу илӕхӕм, зӕклӕ пӕми хъунӕу, сурӕт ащысшыгъу. Дунаим тетым изырызыгъу шхыныр хӕтӕрыкхъу, пхӕш-хъа-мышхъу мыщ къырашӕлӕ. Шыкӕлӕгъу зымылӕ бӕдзӕрышху, лум фӕцӕирӕр зӕклӕ щӕщӕ. Лӕжыгъу бӕгуагъу нӕр плӕ-пехы, иных, теплӕ дахӕ ял, елбӕтӕу зӕрапхъо. Сӕгъушӕ-гъу: адыгӕхӕри ахӕтых, бӕдзӕ-рым ещӕлӕгъуе лӕпкыгъу агу-зӕгу итӕу сатыу ешы. Тырку

ныуи, плыжы хӕтӕрык тегъ-псыхъагъу курӕжыгъу арызӕу зӕрашӕх. Нахъ ныбжы-кӕхӕр машинӕ дахӕхӕм ары-сых. Трактор цыкӕлхъу ку цыкӕлхӕр зыпышӕгъу ахӕ-тых. Сурӕт пшыштӕм, къеб-лагъ. Бӕдзӕр цыпӕм сыкъу-цугъашӕ, сытхъагъу сурӕт

къолӕнхӕр сӕшых. Синӕуасӕ хуыгъу ахӕтых, ацӕхӕр къа-лупсӕу къыспӕгушӕуагъу, къало-рӕр къызгурымылорӕми, сигуагъ. Зӕгъушӕуагъу ащышӕр, чылӕшхом сидӕтӕу сурӕт сшы зыхъу, машинӕкӕ блӕкыгъу-рӕм къагъууууагъу, къекыгъу, сӕ-лам къысахы, зӕпамыгъуоу зыгорӕ къысало. Сурӕт сшы хъумӕ агу кӕонӕу къысшӕшӕ-щыгъу, слӕжыгъу фӕш-хъаф — ягуап. Бӕдзӕрым ипӕчынӕтӕ унӕ фыжъ дӕх дӕд горӕм лы къопцӕ тегъ-псыхъагъу къыкӕи къыз-бӕдӕхъагъу. Адыгӕбзӕклӕ къы-село:

— Зыгорӕм уфӕныкӕ ху-мӕ сӕгъашӕ, сыкъыбдӕлӕнӕу амал силӕш.

Сигуагъу «тхъагъуууагъу-кӕлӕ» лы шлагъу зӕкӕлӕжыгъу-гъу. Ащ ыуж кӕлӕ къопцӕ цыкӕл горӕм сыкъыхыгъу. Илӕсых фӕдиз ыныбжъ. Шы-гъынӕкӕ тегъӕпсыхъагъу. Куш-хъафӕчӕм тес, ащ къехыш, ышхъагъу еуфӕхыгъу хуыгъу-зӕу сыкъыкӕлхъу зӕпымыу

зыгорӕхӕр къепчыгъу. Еслон сшӕрӕп, сигъӕрӕхъагъу, мафӕ къӕс къысфӕкӕлӕ кӕлӕ хуы-хӕр. Зӕрӕсшӕжыгъу кӕлӕ адыгъ, сигъӕшхӕнӕу ары къы-чыштыгъу.

Бӕдзӕрым сычӕт зӕпыты-ныя, уаери теужыгъу къыз-решхын фаер ригъӕкыу. Чы-лӕгъуу шыпкӕм зезгъӕхыгъу. Хӕтӕрыкхъу хӕтӕхӕм адӕтхӕм анӕ къекы. Чыгур шӕгуагъу, пшӕхӕр зӕрӕхыгъу гуащӕрӕп, бӕгуагъу тетыр зӕклӕ. Къӕ-баскы, помидори, натрыфи нӕикӕ-лукыгъу. Дӕжыгъу кошӕ-шхохӕм къарыкӕлӕхыгъу апи. Тырку лыгъу ишъуыгъу кырагъушӕкӕлӕу дӕжыгъу хӕтӕм хӕтхъу мӕкы еох. Ыпӕ-кӕи ар бӕрӕ слӕжыгъу, лым

фӕягъу зыгорӕр макӕлӕ. «Ис-лӕамым ичыгу лӕпцӕу зӕ-рихъагъу фӕдӕ хӕхыгъу тхъамыкӕгъу фӕшхъаф, — нӕиут ягушыгъу лы къаигъӕхӕм. «Чыплӕ кын узифӕклӕ, Тхӕр къыбдӕмылӕм, къыхъыгъуагъу гъогуитӕу узӕрыкӕлӕ — занӕлӕр пхӕнджыгъу», — зӕтефӕхӕрӕп джыри ягушыгъу лыхӕм. Насыпынӕ лӕпкы, насыпышӕ лӕпкы щылӕх, зы-лохӕрӕри ахӕтых. Блӕкыгъу зӕхӕпжыгъу нӕх псынӕкӕ, а чыплӕм тӕрӕзӕу упсӕуным нахы. Адыгӕм фӕшхъафӕми ащ фӕдӕ къахъулагъ. Зӕгъ-фӕжыгъуагъу гугъуу гъогуу къа-кӕлӕгъу.

Къӕзӕхъагъу инысӕдӕ джӕгу

Мусӕ кыхъ ыналӕ къыз-рӕстӕтым хӕгъахъо нахъ, хи-гъӕкыгъу. Шхыныр слӕжыгъу-мӕ къышысыухъагъу охъуфӕклӕ сӕхъагъу зӕпыу имыу. Мафӕ горӕм иныбдӕжыгъу Мустафӕр машинӕм къыргыжыгъу къытӕлӕжыгъу Шагуджхъаблӕ. Ежыгъу телефонкӕ къысфӕтео:

— Тхъамафӕш, зыгъӕпсӕф, Теуцожъ Къыт, мӕфӕ псаум зыдакӕрӕм укӕлӕ, ахъшамым тефӕу сикъуаджӕу Къӕзӕхъа-гъу нысӕдӕ джӕгу укыра-шӕлӕжыгъу! Къыгъууагъу, Теуцожъ Къыт?

— Къызгурыуагъ, Мусӕ кыхъ, — естыжыгъу джӕу-пыр.

Гъуӕс къысфӕшыгъу ахӕ-тыгъу Брӕнтӕ Щӕфики, Аб-рӕджыри, ахӕри икӕоджӕгъу, Къӕзӕхъагъу щышхы. Адыгъ чылӕхӕр джыри къызӕлӕжы-хъагъу, нахъ нӕуаси сафӕ-хъу. Тырку чылӕхӕри хӕты-ныгъӕхӕп, яцагъуагъу тадӕхъагъу, щӕикӕ тыкхъагъу, тырку-хӕм хъагъу ялас. Зӕгууагъу адыгъ чылӕхӕр тырку къуа-джӕхӕр, къӕзӕрӕшӕгъу хӕри мымакӕу ахӕтых.

Хылушӕм тылушӕдагъу чы-жӕпӕти, къалӕм ыцӕр Акка-Хъоджа. Кӕлӕ дах, гъӕпсӕ-фӕлӕ, зыгъӕтхӕнӕу кӕкӕуа-гъу гъунӕ илӕ. Бзыф чыгъу-мыщи щышхы, ащыгъу горӕм сычӕлӕжыгъу, сигъусӕхӕр зӕдӕжӕу нӕмазым зӕрӕшӕгъу, азанӕ кӕдӕжӕгъу. Зӕпсӕлӕ-хъагъу чыплӕкӕу сыздашӕгъу, Шӕагъу кӕгъӕкы, гъӕтхъ-плӕ чыплӕхӕр хъоих, шӕон пытӕ къырахъагъу, тыдӕкӕи шай, узӕлӕтхъыгъу ешӕу. Мӕщыгъу блӕгъу, иминарӕ ышхъагъу плӕжыгъу. Чыгъу хъалӕмӕтхӕм къагъуагъу, ахӕм шӕйшӕуа-плӕхӕр ачӕлӕх. Лы гъӕжӕгъу мӕ лӕшӕхӕри кӕу. Цыф шӕуцӕи, фыжы, гъожи хъо. Узыфӕ-ябзӕр зӕхӕпхыгъу, зызыгъу-хъагъу шӕиуагъу ахӕшӕ зилӕр зӕклӕ щызӕрӕгъуиуагъу. Узӕпӕлӕнӕр бӕгъӕлӕгъу хъо. Мафӕр ащ щыдӕжӕуагъу, ахъшамым те-фӕу Къӕзӕхъагъу тыдӕлӕ-дагъ. Къоджӕ тегъӕпсыхъагъу электрӕостыгъу зӕпагъу-фыжы, узышӕлӕнӕн чыплӕ илӕ. Мусӕ кыхъ къытӕлӕжыгъу кӕлапчӕм лут, къытӕлӕжыгъу мӕкӕ хъоуагъу тырегъуагъу: — Бащӕрӕ сызӕжыгъуагъу-ми, дӕгъуу шӕуагъу.

КЪАТ Теуцожъ.
(Джыри къыкӕлӕжыгъу).

риуагъэр. Ащ къэралыгъо пашэхэр, космонавтхэр, врачхэр, артистхэр кыфаклощтыгъэх, къарилохэрэм мэхъанэшхо ратыщтыгъ, ахэр нахьыбэм къадэхуыгъэх.

2012-рэ илъэсым Къокыплэ Благъэм зао кыщещежъэнэу кылогагъ. Аужырэ илъэсхэм Ливием, Сирием, Мысыр, Иран къарытэджджэгъгъэ зегуремылоныгъэ-зепэуцужыныгъэхэу цыф жыгъэхэр зыхэщэгъэ хъугъэхэр ящэнэрэ дунэе заом нэмысыгъагъэхэми, ащ ищынагъо шылагъ. Цыфхэм кыныбэ альэгъугъ, хэ-

кыхэхъухъэх, цыфыбэмэ агъэшагъох. Ащ ытхыгъагъ 2015-рэ илъэсым чылабэмэ ащыогъу-нэу. Псырэ шхынхэмрэ зыфимыкыурэ цыфхэр темыр лъэныкъом кощыщтых, Урысыеми бэмэ зыкыфагъэзэщт.

Тыркуемрэ Иранрэ (е Израильрэ) зепэуцущтых, зэмызэгъыныгъэу азыфагу кыдэхъащтым зао кыкылын ылъэ-кыщт. Ахэр Урысыем зэригъэ-шлужыщтых.

Чыристан диныр зылэжы-хэрэмрэ быслымэнхэмрэ зэфилыщтых, зэщыхъащтых ыкы зэфэгубжыщтых, ахэр зыгъэлэ-сэжыщтхэр Китаир ары. Ащ итетыгъо хэхъошт, къэралыгъо-хэм уасэ кыфашлэу, изеклуа-

Нэбгырэ пэпчъ кыдиштэшт цыфхэм альыхуышт, гъашлэм уасэ зыфэпшынуэ хэлэ зеклуа-клэхэм кыфагъэзэжъэу рагъэ-жэщт. Унагъор, ныр, цыфыгъэр, лъэпкыур, хэгъэгур, патриотиз-мэр зэрашыгъупшагъэхэр къа-гурыуагъэу ядунэепплыкълэ зызэблихъоу ригъэжэщт.

Анахъэу

кыхагъэщыхэрэр

Нэмыкълэ екстрасенсхэм, цы-фэу плъэхэрэм, кэхъуыщтыр къэзышлэхэрэм илъэсыклэу кыхагъэм фэгъэхыгъэу ти-хэгъэу шыхуэнуэ къалохэрэр зэфэпхысыжъэхэмэ, лэжыгъэ-хэр бэгъоштых, зыфэдэ джы-

ралыгъо зэтегъэпсыхъагъэу, зэ-рэдунэу уасэ кышыфашлэу хуышт. 2015-рэ илъэсым ра-кыр зэрагъэхужынын уц лэзэгъу къаугупшысыщт.

Украинэр, доллары, уасэхэр

Урысыемрэ Америкэмрэ язэ-фыщытыклэхэр дэгъуыщтыхэп. Къэралыгъуитфэу зэгъахъащтэм шынагъо ялэщт, ахэр зэкълэ СССР-м хахъэщтыгъэ хэгъэгу-хэм ащыщых.

Гъэстыныпхъэхэр къэлэплэ-щтых, уасэхэр фэдищклэ на-хьыбэ хуыщтых, ащ кыхэхклэу Урысыемрэ Саудовскэ Арави-

Илъэсыклэм хъяр

кыытфэрэхъ

Тигухэлъышлэхэр сыдигъокы илъэсыклэу кыххэрэм етэп-хых. Хэти зыфаехэр кыдэху-хэ шлоигъу; ныбжыкълэхэр са-бий къафэхуыщтмэ, бизнесмен-хэр ямылькы хэхъоштмэ, псэ-уплэ зымылэм илъэсэу кыххэ-рэм зэригъэгъотыщтмэ, нэмыкълэ-лофыгъохэми цыфхэр ягупшы-сэх.

Гукълэ тызнэсхэрэр нэры-лъэгъу тфэхуыщтхэ? Ар зэп-хыгъэр илъэсыр зэрэклошт шыклэр ары. Унагъом изакъоп, зэрэдунэу шы-хуэрэ-щышлэхэрэм ялы-тыгъ тэ тишлоигъоныгъэхэм къарыклоштыри.

Лъэхъан псынклагъоп непэ зэпытчырэри. Темы-жгъахэу къэралыгъошхо-хэм язэфыщытыклэхэр кызылэхъагъэх, анахъ лъэрыхъэ хуыщтым еусэх ыкы фэбанэх. Урысыер афэхуырэл, ау кышщы-нэх. Алъэкыщтыр ары-ти, санкциехэр кытфагъэ-уцугъэх, тизэкономикэ зэ-щыкыуагъэ, тиахъщэ уасэу илэр хэлшыкълэу къеохыгъ. Ахъщэ гъэтылыгъэу зилэхэр гузэжъогъоу щэфа-гъэх. Тучан мэклайхэр къа-унэкыгъэх. Ахэм гупшысэ гомылухэр шъхъэм кырагъа-хъэх.

Сыда тапэкълэ къэтыр? Ти-щылэкълэ-псэукълэ кълэыхыщта, зэхъокыныгъэ инхэр тапэ илыха?

Кытэхуылэщтыр зышлэрэр Тыкъэзгъэшлыгъэ закъор ары. Ау щылэх ыкы шылагъэх цыф зырызхэр шлэныгъэ хьалэмэтхэр ялэхуэ, ллэшлэгъухэм апхырып-лыхъэхэ, кэхъуыщт-къэшлэщты-хэр къалохуэ. Ахэм 2015-рэ илъэсыклэу кыхагъэм кы-ралуалэхэрэр зэдгъэшагъэх.

Вангэ

«ыльэгъугъэхэр»

Болгарием щыпсэугъэ бзыл-фыгъэ хъафизуу кэхъуыгъагъэм цыф кызызрыкълэхэм язакъоп апэкълэ кыкылыщтыр кызыз-

гъэгухэм члэнагъэу ашыгъэр бэ — ахэр зэкълэ зэо папклэх.

2015-рэ илъэсым фэгъэ-хыгъэу Вангэ ыльэгъугъэхэм ащыщ зао къемыжъэным пае анахъэу гумэкыщтыр ыкы ащ

пэуцущтыр «урыс пачыхъэр» арэу зэрэщтыр. Урысыем ите-тыгъо хэхъоштэу, нэмыкълэ къэ-ралыгъо лъэшхэм япсэукълэ кълэыхыщтэу псэуэу кылогагъ.

«Балкан хыкъумэм щыпсэ-урэ лъэпкхэр зэкъоуцоштых, ахэм Сербием пащэ афэхуыщт. Италием, Великобританием, Индонезием, Японием псыш-хохэр ащызеклоштых, цыфыбэ кощынэу хуышт. Азием ит хэ-гъэгухэм ащыщ ядернэ лашэкълэ кыгъэщынэхуэ ригъэжэщт».

Нострадамуси чыжьэу плъагъэ

Цыф лшэу, ыпэкълэ кэхъу-щтыр къэзышлэщтыгъэ Мишель Нострадамус зыпсэугъэ лъэхъа-ным ллэшлэгъу пчъагъэ теклыгъ, ау кытфыщынэгъэ къэбархэр гъэшлэгъоных, ахэр гъашлэм

клэхэр агъэлъаплэу хуышт.

Генетикэм хэхъоныгъэ ин-хэр ышлыщтых. Цыфым иор-ганхэр искусственнэу ашлэхуэ рагъэжэщт. Европэм ихэгъэ-гухэм ащыщ революцием зы-фигъэхъазырыщт, ау кыдэху-щтэп. Ар зыгу къэкыгъэхэмрэ клэщакло фэхуыгъэхэмрэ ау-кы-щтых, революцием «голодный бунткълэ» еджэщтых.

Глобэ инэплэгъу кыридзагъэр

Тэ тилъэхъан щыпсэурэ ас-тролог цлэрылоу Павел Глобэ кыххэгъэ илъэсым зао кэхъу-нэу кылыорэл, ау ащ ищынагъо щылэщт. Къэралыгъохэм ащыщ-хэр зэбгырызыщтых, нэмыкълэхэр зэкъоуцоштых.

Экстрасенсэу Александр Литвин кызызрылорэмкълэ, кы-мылэжыгъэу ыкы имы-фэшуашуэ закыххэгъэщыхэ-рэм яуахътэ теклыщт. Пцлэу-хэр, шхаклохэр, лэнатлэр зыгъэ-федэхэрэр кычлэщыщтых. Цыфхэр нахъ зэкъоуцоштых.

нэс къэмыхуыгъэу коцыр бэу аугъоижыщт. Шлэныгъэхэмрэ медицинэмрэ зыкълэтыщт. Къэралыгъор пытэщт, лашэу, мылькыу илэми ахэхъошт. Непэ Урысыем ылорэр «зэхыхырэл», ау США-р япашэу кытпэуцужы-рыр къэралыгъохэр клэгъо-жыщтых. Санкциеу кыфашы-гъэхэм джыри къахагъэхъошт. Ар пэублэ фэхуыныш, Уры-сыем иэкономикэ хэхъоныгъэ инхэр ышлыщтых. Евросоюзым ычылплэ Евроазийскэ альянс Урысыер ипашэу шылэ хуышт.

США-м илъэкълэ кълэыхыщт, непэ ыгъэдэлорэ къэра-лыгъохэр илъэсым ыкълэм нэс гоклыжыщтых ыкы кълэу-жыщтхэп. Хэгъэгу зэфэшхъафхэм арыс цы-фыбэ, Депардье фэдэу, Урысыем щыпсэунхуэ къэ-кложыщтых.

Урысыем Китаимрэ Ин-диемрэ кыкыоуцоштых, Къыблэ лъэныкъом лъэш-щыхуыщтых. Ащ США-р кызызтыригъэуцошт, Совет-скэ Союзым хахъэщтыгъэ къэралыгъохэм ячылнальэ-хэм арыс цыфхэр зэщи-хъонхэм ыкы ыгъэблын-хэм тенэцыхъэжыщтэп.

Кыныгъо пстэури зэ-пчыныш, Урысыер къэ-

емрэ лъэлукълэ закыфагъэзэщт.

Урысыем къэралыгъо зэ-фэшхъафхэу зепэуцужыным дихыхыххэрэр зэфыщэжыщтых. Итетыгъо инэу зилэтыщт. Куль-турэм ыльэныкъокълэ хэхъоны-гъэшлэхэр ышлыщтых. Киноис-кусствэм, театрем заушъом-бгъуыщт, къэралыгъом лъэпкълэ идеологиер «кышыуыжыщт».

Тигъунэгъу Украинэу илъэс пчъагъэхэм тиныбджэгъугъэм джыри гупсэфыгъоу илыщтэп, граждан заор шызэпыуыщтэп. Цыфхэр шыныгъуи, гъэсты-ныпхыи, мылькыи ащылэщтых.

Дунаим шызеклорэ ахъщэ-хэр зэнэкъокъуыщтых. Еврэм ыуасэ зэрэиныщт, ау долла-рыр кълэыхыжыщт, тапэкълэ зэрэщтыгъэу ащ ыуасэ сомэ 33 — 35-м кълэсыжыщт. Со-мэр къэлэплэщт, ыуасэ хэ-хъошт, 2020-рэ илъэсым нэс еврэм рагъапшэу хуышт.

Непэ гумэкыгъохэр зэпы-тэчыхэми, илъэсыклэм кызы-дихыщт хуыгъэ-шагъэхэу плъа-клэхэмрэ екстрасенсхэмрэ къагъэнэфагъэхэм мамырыгъэр кызытэнэнэу гугъаплэ кьаты. Ахэм яшпыпкъаплэ уахътэм кыгъэлыгъошты.

**Зыгъэхъазырыгъэр
ШЪАУКЪО Аслъангуащ.**

Псэолякълэр кызызлэуахыгъ

Урысыем и Почтэ икьутамэу Крас-нодар краим щылэм ипресс-кыулыкъу кызызритыремкълэ, почтэм иотделе-ниеу кьуаджэу Джэджэхъаблэ шагъэ-псыгъэр тыгъэгъазэм и 26-м мэфэклэ шыклэм тетэу кызызлэуахыгъ. Ар ура-

мэу Краснэм тет. Мыщ кьуаджэхэу Джэджэхъаблэрэ Тэуехъаблэрэ ащып-сэурэ цыфхэм яфэлэ-фашлэхэр ша-гъэцэкълэнхэ алъэкыщт. Псэолякълэм ишлын пэлухъэгъэ мылькур Урысыем и Почтэ кытылпшыгъ. УФ-м и Къэ-

ралыгъо Думэ идепутатэу Натхъо Ра-зыети мыщ ишлынклэ лэпылэгъу къа-фэхуыгъ.

Ыпэкълэ почтэр зычлэтыгъэ унэр жъы дэдагъ. Ащ кыхэхклэу псэолякълэ ашлы-нэу рахуыгъагъ. Джы къагъэуцугъэ по-

чтэр аужырэ шапхъэхэм адиштэу гъэ-сыгъэ. Псэолякълэр ашлыфэ къо-дждэдэхэм япончтэ фэлэ-фашлэхэр гъу-нэгъу унэм шагъэцэкълэгъэх.

Джэджэхъаблэ псэолякълэу шашы-гъэм урамыр егъэдахэ. Ащ цыфхэм яфэлэ-фашлэхэр псынклэу ыкы гуп-сэфэу шагъэцэкълэнхэ алъэкы.

(Тикорр.).

БАСКЕТБОЛ. АПШЪЭРЭ КУПЫР

Теклоныгъитлу

«Магнитка» Магнитогорск — «Динамо-МГТУ» Мыекьюапэ — 69:73.

Шылэ мазэм и 10-м Магнитогорскэ шыздешлагъэх. «Динамо-МГТУ»: Лундако, Путимцев, Бажунаишвили — 13, Гапошин — 16, Хмара — 17, Милютин — 5, Коротков — 7, Еремин — 9, Дудко — 4.

«Магнитка» — «Динамо-МГТУ» — 70:72.

Шылэ мазэм и 11-м Магнитогорскэ шыздешлагъэх. «Динамо-МГТУ»: Бажунаишвили — 12, Гапошин — 19, Хмара — 2, Милютин — 3, Коротков — 10, Еремин — 10, Дудко — 16.

Мыекьюапэ ибаскетбол командэ итренер шхьалэу Андрей Синельниковым зэрилгытэрэмклэ, тикомандэ финалым хэфэн ыльэкышт, ащ фэшл апэрэ чыпллмэ ащыц кыдыхын фæе.

Шылэ мазэм и 14 — 15-м

тибаскетболистхэр Челябинскэ щешлэцтых.

Зэтэгъапшэх

1. «Динамо» Челябинск — 36
2. «Строитель» Энгельс — 36

3. «Динамо-МГТУ» — 32
4. «Рускон» Саранск — 32
5. «Чебоксарские Ястребы» — 28
6. «Самара-2» Самара — 28
7. «Муссон» Севастополь — 28
8. «Старый Соболев»

- Н. Тагил — 24
9. «Тегас» Динской район — 22
10. «Магнитка» Магнитогорск — 22

Адыгеим икомандэ шылэ мазэм и 30 — 31-м Мыекьюапэ щешлэцт.

КЫМЭФЭ ФУТБОЛЫР

Ос хъотыр пэрыохъоп

Мыекьюапэ футболымклэ икымэфэ зэлухыгъэ зэнэкьокъу хэлэжъэрэ командэху апшъэрэ купым хэтхэм ешлэгъу зырыз къафэнагъ. Хагъэунэфыкырэ чыплэхэр кыдзызыхын зылэкыштхэр пэшорыгъэшъэу кьэнэфагъэхми, чыплэу афагъэшъошэщтыр кьэшлэгъуаеу щыт. Упчлэмэ яджэуапхэр шылэ мазэм и 18-м кьэнэфэцтых.

Ятлонэрэ, ящэнэрэ купхэм ащешлэхэрэм яклэух зэлуклэгъухэр гъэшлэгъонэу клэцтых.

Шылэ мазэм и 4-м, и 7-м, и 11-м ешлэгъоу шылагъэхэм язэфэхысыжъэхэм къахэдгъэщырэр апэ итхэм язэлуклэгъухэр футболым ишэпхэ лъагэмэ зэрадиштэцтыгъэхэр ары. «Мыекьюапэ» — «Картонтара» — 5:0. Ащ тшлогъэшлэгъонэу хэтлэгъуагъэр Николай Бояринцевым зым зыр нахъ дэхэжъэу гъогъуи 4 къэлапчэм лэгуаор зэредидзагъэр ары.

«Урожай» «Чыгушъхъэм» 2:1-у теклуагъ. Сергей Мирошниченкохэр Такый Русланрэ зырызэ «Чыгушъхъэм» икэлапчэ лэгуаор дадзагъ. Датхужъ Адам ешлэгъур зыцаухыштым пенальтиклэ пчъагъэр 2:1 ышыгъ. «Ошъутенэр» «Урожайм» ыкли «Мыекьюапэм» 1:0-у атеклуагъ. «Ошъутенэм» ифутболистэу Мэзлэукъо Арсен

гъогъуитло хъагъэм лэгуаор ридзагъ.

Ешлэгъухэр

Шылэ мазэм и 11-м зэлуклэгъухэр зэраухыгъэхэр. «Университет» — «Картонтара» — 1:1, «Мыекьюапэ» — «Ошъутен» — 0:1, «Шагъдый» — «Урожай» — 0:1, СДЮСШОР — «Юность» — 4:0.

Краснодар, Новороссийскэ, Ставрополь, Мыекьюапэ, Владикавказ, Сыбыр, нэмыкхэм яфутболистхэр кымэфэ зэнэкьокъум хэлажъэх. А. Байрыевыр, С. Меланченкэр, С. Мирошниченкохэр, А. Гьонэжыкьор, А. Датхужъыр, И. Жегулиныр, М. Мыкьор, нэмыкхэри ялэпэлэсэныгъэклэ къахэщых. «Урожай» «Шагъдым» зэрэтеклуагъэм ишлуагъэклэ медальхэм афэбэнэн ыльэкышт.

Р. Такълыир ыпэклэ зельым, С. Мирошниченкохэм лэгуаор кызылэкигъэхьагъ, къэлапчэм лэшэу дауи, пчъагъэр 1:0 хъугъэ. «Мыекьюапэр» «Ошъутенэм» дэгъоу дешлагъ, къэлапчэм благъэу бэрэ еклугъ, ау хъагъэм лэгуаор ридзэнэу инасып кыхыгъэп.

Чыплэхэр

1. «Ошъутен» — 18
2. «Урожай» — 18
3. «Шагъдый» — 18
4. «Чыгушъхъ» — 15
5. «Мыекьюапэ» — 9
6. СДЮСШОР — 4
7. «Юность» — 3
8. «Картонтара» — 2
9. «Университет» — 1.

Шылэ мазэм и 7-м лэшэу кызырэсыгъэм фэшл стадионэу «Юностым» футбол уцешлэныр хыльэу щытыгъ. Футболистхэр, спортыр зикласэхэр ешлэпэм осыр ихыгъэным чанэу хэлэжъагъэх. Зэхэцаклохэр спортсменхэм афэразэх. Судьяху Сергей Двойниковым, Шэуджэн Хьасанбий, Вадим Манашировым, Андрей Бородиным, нэмыкхэм зэлуклэгъухэр зэрацэх.

Ятлонэрэ купэу «А»-р

1. «Спортмастер» — 20
2. «Делотехника» — 18

Нэклубгор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТІЫЛЬ Нурбий.

3. «Ошъутен-2» — 17
4. «Инфора» — 12
5. «Джокер» — 9
6. «Улап» — 8
7. «Герта» — 7
8. УВД — 4
9. ЮРГТУ — 2.

Купэу «Б»-р

1. «Кавказ» — 19
2. «Зарем» — 15
3. «Динамо» — 13
4. «Роверс» — 11
5. «Фышт» — 11
6. СОЦ «Мыекьюапэ» — 10
7. «Звезда» — 10
8. «Спортмастер-2» — 9
9. «Газпром» — 0.

Клэух ешлэгъухэр

18.01

СДЮСШОР — «Университет» «Чыгушъхъ» — «Картонтара» «Ошъутен» — «Юность» «Урожай» — «Мыекьюапэ». «Чыгушъхъэм» аужырэ зэлуклэгъухэм теклоныгъэр къащыхыгъэп. Чемпион хъун ыльэкыштэу тлытэщтыгъэми, апэ ишыцтхэм ащыщп. «Шагъдыр» командэ дэгъу, клэух ешлэгъур ащи зэрэшлуахыгъэм илофхэр кыгъэхылыагъэх. «Ошъутенэм» апэрэ чыплэр кыдыхыштэу тегъэгугъэ.

Шылэ мазэм и 18-м ешлэгъухэр сыхъатыр 10-м аублэцтых. Зэнэкьокъур стадионэу «Юностым» цыклошт. Зэхэцаклохэм спортыр зикласэхэр рагъэблагъэх.

Зэхэщыцагъэр ыкли кыдзыгъэкырэ: Адыгэ Республикэм лъэпкъ Иофхэмклэ, ІэкІыб кьэралхэм ащыпсэурэ тильэпкьэгъухэм адырІэ зэпхыныгъэхэмклэ ыкли кьэбар жьугъэм иамалхэмклэ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдшылэр: 385000,

кь. Мыекьюапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр: приемнэр: 52-16-79,

редактор шхьалэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,

редактор гуадзэрпшгъэдэкІыжъ зыхырэ секретарыр: 52-16-77.

E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:

Урысые Федерацием хэутын Иофхэмклэ, телерадиоокъэтынхэмклэ ыкли зэлы-Іэсыклэ амалхэмклэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыплэ гъэларышлэп, зэраушыхъатыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, кь. Мыекьюапэ, ур. Пионерскэр, 268

ЗэкІэмклі

пчъагъэр

4015

Индексхэр

52161

52162

Зак. 9

Хэутыным узцыкІэтхэнэу щыт уахътэр Сыхъатыр 18.00 ЗыщыкІэтхэгъэхэ уахътэр Сыхъатыр 18.00

Редактор шхьалэр Дэрбэ Тимур

Редактор шхьалэм иапэрэ гуадзэр

Мэщлэкьо Саид

ПшгъэдэкІыжъ зыхырэ секретарыр

Нэшлэкъуй Заур